

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud. V. Nichitenco)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, A. Panov, G. Dașchevici)

DECIZIE

12 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Alexandru Cireș,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Parascovia Antoniuc împotriva lui Alexandru Cireș cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, obligarea dezmințirii informației și exprimării scuzelor, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Parascovia Antoniuc, reprezentată de avocatul Ion Cîșlari, a fost casată integral hotărârea din 01 aprilie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

constată:

La data de 15 iunie 2018, Parascovia Antoniuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexandru Cireș cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, obligarea dezmințirii informației și exprimării scuzelor, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 22 mai 2018, în calitate de primar al satului Cîrnățenii Noi, raionul Căușeni, a convocat adunarea satească pentru a da darea de seamă, la care au participat aproximativ 80 de persoane.

A susținut că în cadrul adunării convocate, Alexandru Cireș s-a expus publicului prezent verbalizând următoarele: „Primarul satului Cîrnățenii Noi, raionul Căușeni, Antoniuc Parascovia a vândut pietrișul cu care trebuia să se repare drumul și i-a făcut drum lui Filat în s. Florica”. Împrejurările descrise pot fi confirmate de către locuitorii satului Cîrnățenii Noi, raionul Căușeni – Rodica Baltag, Elena Savca și Elena Vartic.

Reclamanta a menționat că acțiunile pârâtului din 22 mai 2018 cad sub incidența

prevederilor Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010. Despre cele declarate de către pârât, a aflat în cadrul aceleiași adunări la 22 mai 2018.

A indicat că, după cum este prevăzut la art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, la data de 31 mai 2018, în termenul prevăzut de lege, a expediat în adresa pârâtului o cerere prealabilă, care a fost recepționată în aceeași zi, însă nu a primit niciun răspuns.

Parascovia Antoniuc a solicitat:

- constatarea faptului că informațiile verbalizate de Alexandru Cireș la 22 mai 2018 în cadrul adunării locuitorilor satului Cîrnățenii Noi, raionul Căușeni, pentru darea de seamă a Primarului s. Cîrnățenii Noi, Antoniuc Parascovia, în prezența a circa 80 de persoane, precum „că Primarul satului Cîrnățenii Noi raionul Căușeni, Antoniuc Parascovia a vândut pietrișul cu care trebuia să se repare drumul și că i-a făcut drum lui Filat în s. Florica”, reprezintă judecăți de valoare lipsite de substrat factologic suficient;

- obligarea lui Cireș Alexandru să dezmință informația falsă și defăimătoare, care o vizează pe Antoniuc Parascovia, verbalizată de către el la data de 22 mai 2018 în cadrul adunării locuitorilor satului Cîrnățenii Noi, raionul Căușeni, în cadrul dării de seamă a Primarului satului Cîrnățenii Noi, raionul Căușeni, precum că Antoniuc Parascovia în calitatea sa de primar, „a vândut pietrișul cu care trebuia să se facă drumurile satești și i-a făcut drum lui Filat în s. Florica”, obligând pârâtul să prezinte scuze de rigoare;

- obligarea pârâtului să verbalizeze în aceleași circumstanțe, adică întrunind pe propria cheltuială, în incinta Casei de Cultură din satul Cîrnățenii Noi, raionul Căușeni, cel puțin 80 de localnici din s. satul Cîrnățenii Noi, raionul Căușeni, dezmințirea care va avea următorul text: „Eu, Cireș Alexandru, recunosc faptul că cele verbalizate de mine în cadrul întrunirii din 22 mai 2018 în incinta Casei de Cultură din s. Cîrnățenii Noi r. Căușeni, pentru darea de seamă a Primarului s. Cîrnățenii Noi r. Căușeni, când m-am expus precum că Antoniuc Parascovia, în calitatea sa de primar, a vândut pietrișul cu care trebuia să se facă drumurile satești și i-a făcut drum lui Filat în s. Florica, constituie informație neveridică, lipsită de probe și substrat probator suficient”;

- încasarea cin contul lui Cireș Alexandru în beneficiul reclamantei a sumei de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea din 01 aprilie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, acțiunea depusă de Parascovia Antoniuc a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Parascovia Antoniuc, reprezentată de avocatul Ion Cîșlari și a fost casată integral hotărîrea din 01 aprilie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, fiind emisă o hotărîre nouă prin care acțiunea depusă de Parascovia Antoniuc a fost admisă parțial. A fost constatat faptul că informațiile verbalizate de Cireș Alexandru la data de 22 mai 2018 în cadrul adunării locuitorilor satului Cîrnățenii Noi r-nul Căușeni, pentru darea de seamă a Primarului Antoniuc Parascovia, în prezența a circa 80 de persoane, care o vizează pe Antoniuc Parascovia, precum că „Primarul Antoniuc Parascovia a vândut pietrișul cu care trebuia să se repare drumul și că i-a făcut drum lui Filat în s. Florica”, reprezintă judecăți de valoare lipsite de substrat factologic suficient. A fost obligat Cireș Alexandru să dezmință informația falsă și defăimătoare, care o vizează pe Antoniuc

Parascovia, verbalizată de Cireș Alexandru la data de 22 mai 2018 în cadrul adunării locuitorilor satului Cîrnăţenii Noi r-nul Căuşeni, în cadrul dării de seamă a Primarului satului Cîrnăţenii Noi r-nul Căuşeni, precum că Antoniu Parascovia în calitatea sa de primar, „a vândut pietrişul cu care trebuia să se facă drumurile sateşti şi i-a făcut drum lui Filat în s. Florica”, obligând să prezinte scuze de rigoare reclamantului. A fost obligat Cireş Alexandru să verbalizeze în aceleaşi circumstanţe, adică întrunind pe propria cheltuială, în incinta Casei de Cultură din s. Cîrnăţenii Noi r-nul Căuşeni, cel puţin 80 de localnici din s. Cîrnăţenii Noi r-nul Căuşeni, dezminţirea care va avea următorul text: „Eu, Cireş Alexandru, recunosc faptul că cele verbalizate de mine în cadrul întrunirii din 22 mai 2018 în incinta Casei de Cultură din s. Cîrnăţenii Noi r-nul Căuşeni, pentru darea de seamă a Primarului s. Cîrnăţenii Noi r. Căuşeni, cînd m-am expus precum că Antoniu Parascovia, în calitatea sa de primar, ”a vândut pietrişul cu care trebuia să se facă drumurile sateşti şi i-a făcut drum lui Filat în s. Florica” constituie informaţie neveridică, lipsită de probe şi substrat probator suficient. Au fost încasate din contul lui Cireş Alexandru în beneficiul Parascoviei Antoniu suma de 2000 de lei cu titlu de prejudiciu moral şi cheltuielile de judecată în mărime de 135 de lei, proporţional pretenţiilor admise. În rest, pretenţia ce excedează mărimea prejudiciului moral încasat în mărime de 2000 lei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia suplimentară din 11 martie 2020 a Curţii de Apel Chişinău, a fost admisă cererea depusă de Parascovia Antoniu, reprezentată de avocatul Ion Cîşlari cu privire la adoptarea deciziei suplimentare şi a fost încasată din contul lui Alexandru Cireş în beneficiul Parascoviei Antoniu suma de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistenţă juridică suportate la examinarea cauzei în prima instanţă şi în instanţa de apel.

La data de 07 februarie 2020 avocatul Mihail Antonov, în interesele lui Alexandru Cireş, a declarat recurs împotriva deciziei instanţei de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 12 decembrie 2019 a Curţii de Apel Chişinău şi restituirea cauzei spre rejudecare în instanţa de apel sau casarea deciziei instanţei de apel şi menţinerea hotărârii primei instanţe.

La 13 februarie 2020 a mai fost depus un recurs cu acelaşi conţinut, fiind deja semnat atât de către Alexandru Cireş, cât şi de către avocatul Mihail Antonov.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că instanţa de apel a apreciat arbitrar probele administrate, fapt ce a dus la soluţionarea greşită a cauzei şi la încălcarea drepturilor şi libertăţilor lui fundamentale.

A indicat că instanţa de apel nu a dat nicio apreciere circumstanţelor de fapt relatate de către el în şedinţa de judecată în prima instanţă şi anume, în legătură cu necesitatea stringentă de a repara drumurile din satul Cîrnăţenii Noi, sateţii au optat mai mult pentru pietruirea drumurilor (varianta albă), însă primarul era de părerea că trebuie să fie asfaltată o porţiune de drum.

A declarat că a colectat semnăturile localnicilor care optau pentru varianta albă. Lumea din sat vorbea că dimineaţa se aduce pietriş în sat, iar seara acesta se duce spre satul Florica şi respectiv, pietrişul care a fost destinat pentru străzile din sat nu a fost folosit după destinaţie. La adunarea din 22 mai 2018, dânsul a abordat alte întrebări, decât problema cu pietrişul şi astfel, consideră că intimata îi poartă pică pentru faptul

că nu este indiferent de soarta satului și se implică în soluționarea mai multor probleme, cum ar fi fântâna arteziană, pășunile, gestionarea banilor publici și altele.

Recurentul a susținut că nu a spus către public vorbele care i se incriminează, primarul singur a ridicat întrebarea drumurilor, nu a ținut cont de părerea celor 350 de oameni care au optat pentru varianta albă a drumurilor din sat. Scopul intentării acestei acțiuni a fost pentru a-l intimida și să nu mai participe în activitatea satului. Toți locuitorii satului Cîrnățenii Noi au văzut cum pietrișul a fost transportat și depozitat în cantități mari pentru drumurile din sat, iar când o parte din acest pietriș a fost transportat în altă parte, în afara satului, locuitorii aveau temei să aibă dubii față de cele petrecute.

Mai mult ca atât, recurentul a menționat că instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art. 9 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, conform căreia orice persoană are dreptul de a critica statul și autoritățile publice.

Totodată, Alexandru Cireș a invocat că apelul a fost examinat în lipsa lui și a reprezentantului, deoarece la 11 decembrie 2019 a depus cerere de amânare a ședinței de judecată din 12 decembrie 2019, din motivul că avocatul Mihail Antonov se afla în deplasare peste hotarele țării, fapt confirmat prin biletele la avion, însă Curtea de Apel Chișinău a respins cererea și a examinat apelul în fond.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 12 decembrie 2019.

Potrivit scrisorii de însoțire nr. 76, decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa lui Alexandru Cireș și avocatul Mihail Antonov la data de 09 ianuarie 2020 (f.d. 91), însă lipsesc date cu privire la recepționarea acesteia.

Astfel, recursul, declarat la data de 07 februarie 2020, este în termen.

La 24 martie 2020, copia recursului declarat de către Alexandru Cireș a fost expediată în adresa intimatei Parascovia Antoniuc și avocatului Ion Cîșlari, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 144-146).

La 04 mai 2020 Parascovia Antoniuc, reprezentată de avocatul Ion Cîșlari, a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil (f.d. 147-150).

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 22 iulie 2020 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei din 12 decembrie 2019 și deciziei suplimentare din 11 martie 2020 ale instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Parascovia Antoniuuc a solicitat constatarea faptului că informațiile verbalizate de către Alexandru Cireș la 22 mai 2018 în cadrul adunării locuitorilor satului Cîrnățenii Noi, raionul Căușeni, pentru darea de seamă a Primarului s. Cîrnățenii Noi, Antoniuuc Parascovia, în prezența a circa 80 de persoane, precum „că Primarul satului Cîrnățenii Noi raionul Căușeni, Antoniuuc Parascovia a vândut pietrișul cu care trebuia să se repare drumul și că i-a făcut drum lui Filat în s. Florica”, reprezintă judecăți de valoare lipsite de substrat factologic suficient; obligarea lui Cireș Alexandru să dezmință informația falsă și defăimătoare, să prezinte scuze de rigoare și să verbalizeze în aceleași circumstanțe, adică întrunind pe propria cheltuială, în incinta Casei de Cultură din satul Cîrnățenii Noi, raionul Căușeni, cel puțin 80 de localnici din satul Cîrnățenii Noi, raionul Căușeni, dezmințirea care va avea următorul text: „Eu, Cireș Alexandru, recunosc faptul că cele verbalizate de mine în cadrul întrunirii din 22 mai 2018 în incinta Casei de Cultură din s. Cîrnățenii Noi r. Căușeni, pentru darea de seamă a Primarului s. Cîrnățenii Noi r. Căușeni, când m-am expus precum că Antoniuuc Parascovia, în calitate sa de primar, a vândut pietrișul cu care trebuia să se facă drumurile satești și i-a făcut drum lui Filat în s. Florica, constituie informație neveridică, lipsită de probe și substrat probator suficient”.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii depuse de către Antoniuuc Parascovia și a încasat din contul ultimei în beneficiul lui Alexandru Cireș suma de 1000 de lei cu titlu de costuri și cheltuieli.

Instanța de fond a concluzionat că, în situația în care Alexandru Cireș ar fi spus la adunarea satească din 22 mai 2018 că „primarul a vândut pietrișul cu care trebuia să se repare drumul și că i-a făcut drum lui Filat în s. Florica”, aceste declarații nu poartă un caracter defăimător, or, această opinie verbalizată sau nu de către pârât, este bazată pe anumite fapte și anume, în s. Cîrnățenii Noi într-adevăr a fost adus și depozitat pietriș pentru drumurile din sat, iar ulterior o parte din acest pietriș a fost dus undeva, posibil transmis în altă localitate. Însă, nu au fost prezentate probe care să explice în ce condiții și cantitate a fost transportat pietrișul depozitat în s. Cîrnățenii Noi în altă localitate, iar faptul că pietrișul ar fi fost vândut este o părere a localnicilor ca urmare a evenimentelor petrecute.

Prin urmare, instanța de judecată a conchis că Antoniuuc Parascovia, fiind o persoană care exercită atribuții ale puterii publice executive, trebuie să fie mult mai tolerantă la criticile aduse de cetățeni în adresa sa, or, și-a asumat faptul de a fi expusă publicului.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Parascovia Antoniuuc, a ajuns la concluzia temeinicii acestuia și a admis parțial acțiunea, fiind constatat faptul că informațiile verbalizate de către Alexandru Cireș la data de 22 mai 2018 în cadrul adunării locuitorilor satului Cîrnățenii Noi r-nul Căușeni, reprezintă judecăți de valoare lipsite de substrat factologic suficient, cu obligarea

acestuia să dezmință informația falsă și defăimătoare care o vizează pe Antoniu Parascovia. Totodată, au fost încasate din contul lui Cireș Alexandru în beneficiul Parascoviei Antoniu suma de 2000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de judecată în mărime de 135 de lei, proporțional pretențiilor admise.

Prin decizia suplimentară din 11 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost încasată din contul lui Alexandru Cireș în beneficiul Parascoviei Antoniu suma de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate la examinarea cauzei în prima instanță și în instanța de apel.

În susținerea opiniei sale, instanța de apel a reținut că, reieșind din declarațiile martorului Elena Savca audiat de instanța de fond, a declarațiilor nemijlocite ale reclamantei date în cadrul examinării cauzei în instanța de fond și reiterate în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, necombaterii acestor declarații prin alte probe de către pârât, urmează a fi apreciate ca fiind veridice declarațiile Parascoviei Antoniu precum că Alexandru Cireș a făcut în cadrul adunării din 22 mai 2018 declarații ce constituie judecăți de valoare fără substrat factologic suficient, care nu corespund adevărului, acuzând-o pe Parascovia Antoniu de comiterea unor ilegalități.

Instanța de apel a stabilit că, în circumstanțele în care Alexandru Cireș a considerat că pretențiile Parascoviei Antoniu sunt neîntemeiate, a avut posibilitate să dea răspuns la cererea prealabilă, exprimând poziția asupra pretențiilor înaintate, însă nu a întreprins nicio acțiune în acest sens, circumstanțe care pot fi apreciate de instanță ca acord tacit al pârâtului cu cele invocate în cererea prealabilă. Or, în cadrul examinării cauzei, pârâtul, contrar sarcinii de probațiune impuse acestuia potrivit legii, nu a justificat pe care anume fapte sunt axate deducerile sale, apreciate ca fiind judecăți de valoare.

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a reținut ca fiind întemeiat argumentul apelantei precum că subzistarea în speță a prezumției nevinovăției reclamantului, denotă inadmisibilitatea utilizării situației descrise supra în calitate de substrat factologic suficient pentru expunerea unor astfel de judecăți de valoare de către pârât.

Verificând legalitatea deciziei atacate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel, la examinarea cauzei, a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Conform art. 3 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei. Libertatea de exprimare

protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează. Exercițarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. Restrângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) și doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat și libertatea de exprimare, precum și libertatea publicului de a fi informat. Garanțiile privind libertatea de exprimare nu se extind asupra discursurilor care incită la ură sau la violență.

Conform art. 7 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.

Potrivit art. 9 alin. (1) și (4) din Legea menționată, orice persoană are dreptul de a critica statul și autoritățile publice. Persoanele care exercită funcții publice pot fi supuse criticii, iar acțiunile lor – verificări din partea mass-mediei, în ceea ce privește modul în care și-au exercitat sau își exercită atribuțiile, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparența și exercitarea responsabilă a atribuțiilor lor.

Din materialele cauzei rezultă că Parascovia Antoniuc exercită funcția de primar al satului Cîrnățenii Noi, raionul Căușeni.

La data de 22 mai 2018, primarul Parascovia Antoniuc a convocat adunarea locuitorilor satului Cîrnățenii Noi, raionul Căușeni, pentru expunerea dării de seamă, la adunare participând aproximativ 80 de persoane.

La această adunare a participat și Alexandru Cireș, locuitor al satului Cîrnățenii Noi, care, conform declarațiilor Parascoviei Antoniuc, ar fi spus în mod public că „primarul satului Cîrnățenii Noi raionul Căușeni, Antoniuc Parascovia a vândut pietrișul cu care trebuia să se repare drumul și că i-a făcut drum lui Filat în s. Florica”.

Parascovia Antoniuc consideră că informația verbalizată de către Cireș Alexandru reprezintă judecăți de valoare lipsite de substrat factologic suficient, fiind falsă și defăimătoare.

Instanța de recurs consideră că prima instanță corect a menționat că în situația în care Alexandru Cireș ar fi spus la adunarea sătească din 22 mai 2018 că „primarul a vândut pietrișul cu care trebuia să se repare drumul și că i-a făcut drum lui Filat în s. Florica”, aceste declarații nu poartă un caracter defăimător, deoarece această opinie verbalizată sau nu de către recurent, este bazată pe anumite evenimente care au avut loc în satul Cîrnățenii Noi, confirmate de către însăși Parascovia Antoniuc.

Astfel, în s. Cîrnățenii Noi într-adevăr a fost adus și depozitat pietriș pentru drumurile din sat, iar ulterior o parte din acest pietriș a fost dus undeva, posibil transmis în altă localitate. Însă, nu au fost prezentate probe care să explice în ce condiții și cantitate a fost transportat pietrișul depozitat în s. Cîrnățenii Noi în altă localitate, iar

faptul că pietrișul ar fi fost vândut este o părere a localnicilor ca urmare a evenimentelor petrecute.

Prin urmare, este eronată concluzia instanței de apel cu privire la constatarea faptului că informațiile verbalizate de către Alexandru Cireș la data de 22 mai 2018 în cadrul adunării locuitorilor satului Cîrnățenii Noi r-nul Căușeni, reprezintă judecăți de valoare lipsite de substrat factologic suficient.

Or, conform art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, judecata de valoare fără substrat factologic suficient reprezintă judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate, condiții neîntinse în speță.

Mai mult ca atât, conform legii, persoanele care exercită funcții publice pot fi supuse criticii, iar acțiunile lor – verificări din partea mass-mediei, în ceea ce privește modul în care și-au exercitat sau își exercită atribuțiile, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparența și exercitarea responsabilă a atribuțiilor lor.

Potrivit art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, persoana care exercită funcții publice este persoana fizică care exercită atribuțiile puterii publice (executive, legislative ori judecătorești) sau persoana juridică ce prestează servicii de utilitate publică, sau persoană fizică care administrează persoana juridică ce prestează servicii de utilitate publică ori subdiviziuni ale acesteia.

În circumstanțele expuse, Parascovia Antoniuc, fiind persoană care exercită atribuții ale puterii executive, trebuie să fie cu mult mai tolerantă la criticile cetățenilor în adresa sa, deoarece limitele criticii acceptabile la adresa persoanelor politice și a persoanelor care ocupă funcții publice sunt mai largi decât pentru persoanele particulare.

În această ordine de idei și luând în considerație cele relatate și constatate în prima instanță și în instanța de apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată concluzia instanței de fond cu privire la netemeinicia acțiunii și respectiv, a argumentelor ce țin de defăimarea intimei.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, au fost delimitate trei categorii principale de exprimării, acestea fiind: politică, artistică și comercială, acordându-i cea mai mare importanță protecției exprimării politice, care a fost definită foarte larg, astfel încât să includă discursurile privind toate chestiunile de interes public general. Problemele identificate ca fiind de interes public general includ: examinarea cauzelor în justiție, mediul înconjurător, sănătatea publică, abuzul de putere din partea poliției, cruzimea față de animale, proasta gestionare a patrimoniului public, comportamentul ilegal al procurorilor, corupția funcționarilor de stat și activitățile entităților comerciale puternice (Steel și Moris vs Regatul Unit).

În cauza Dichand vs. Austria, cu privire la necesitatea ingerinței în libertatea de exprimare a reclamantilor, CtEDO a considerat că judecățile de valoare pe care le-a făcut primul dintre ei au o bază factuală suficientă, cât timp acesta nu a invocat o stare de fapt mincinoasă. Curtea a amintit că dl. Graff era un om politic important care trebuie să suporte un anumit nivel al criticii activității sale publice și private. Chiar dacă tonul articolului din ziar era virulent și polemic, Curtea a indicat că art. 10 protejează și astfel

de informații sau idei, iar, în speță, ele reprezentau o opinie cu privire la activitatea unei persoane publice.

La fel, în cauza Pakdemirli vs Turcia, CtEDO a amintit faptul că, în condițiile în care victima era un ilustru om politic, acesta trebuie să suporte limite ale criticii mult mai elastice decât în cazul altor persoane.

Concluzii similare au fost expuse și în cauza Wirtschafts-Trend Zeitschriften-Verlags GMBH vs. Austria, unde Curtea a indicat că limitele criticii admisibile sunt mai ample în cazul persoanelor publice decât în cazul unui simplu particular.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, decizia instanței de apel fiind emisă cu interpretarea în mod eronat a legii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia din 12 decembrie 2019 și decizia suplimentară din 11 martie 2020 ale instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Alexandru Cireș.

Se casează integral decizia din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și decizia suplimentară din 11 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 01 aprilie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Parascovia Antonciuc împotriva lui Alexandru Cireș cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, obligarea dezmințirii informației și exprimării scuzelor, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Mariana Pitic